

اهمیت و جایگاه سفر در سبداوقات فراغت به روایت آرش نورآقایی، کارشناس و فعال گردشگری

گردش و تفریح یک حق و مسئولیت برای همه شهروندان است

آرش نور آقایی از فعالان صنعت گردشگری است که تجارب علمی و عملی فراوانی در این زمینه دارد. وی تنها به اکثرشهرهای ایران سفر کرده بلکه تجارب فراوانی از حضور در کشورهای مختلف دارد. طبق گفته خودش بیش از ۲۵۰ بار از کشور خارج شده است. رزومه پر بار آرش نور آقایی شامل تدریس، راهنمایی تور، خبرنگاری، همکاری با روزنامه‌ها و مجلات، عضویت فعال در فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری و بسیاری موارد دیگر است. وی درباره خود می‌گوید: نوشتن را دوست داشتم و زمانی که وارد حوزه گردشگری شدم، برای همه سفرهایم، سفرنامه می‌نوشتم و آن را در قالب یک سایت به اسم خود منتشر می‌کردم. وی سفر را به نوعی الهام برای نوشتن می‌داند که گویی مگاشغاهای صورت می‌گیرد تا متن‌هایی را به

صورت کتاب یا متن ادبی دربیارود. وی سفر خود به ۴۳۴ شهرستان در کشور را شناس و فرصت می‌داند اما نکته جالب توجه در صحبت‌های نور آقایی شیوه سفر کردن و عمق نگاه او در گردشگری است. وی معتقد است: در شهرها و احتمالاً روستاها، آثار و مردمانی هستند که شاید با آنها حرف نزنه‌ام و جای نخوردام و رودخانه‌هایی است که در آنها شنا نکرده‌ام چون یکی از آرزوهای من این است که در همه رودخانه‌های دنیا شنا کنم. این گردشگر، سعدی، فردوسی، ابن سینا و بسیاری از حکما را اهل سفر می‌داند و می‌گوید: قدیم از رنج سفر می‌گفتند اما الان دیگر رنجی نیست و مردم به سفر می‌روند تا حال‌شان خوب شود. ورود به بحث اوقات فراغت در کاشانه این هفته بهانه‌ای شد تا گفت‌وگویی با آرش نور آقایی داشته سفر و باشیم.

چرا برای سفر رفتن این قدر تنبل و سخت‌گیر شده‌ایم؟

سفر فامیلی با پیکان استیشن چه صفایی داشت!

خوش می‌گذشت و از ته دل می‌خندیدیم؟ آیا پیکان دیروز از برپاید امروز بهتر بود یا فولکس و زیانی که دائم‌الخراب بود از ۲۰۶ و پژو و... بهتر بود؟! پس چرا حالا اراده‌کنندگان از خانه و به شهر دیگر رفتن و حتی اراده‌مهمانی رفتن ساده را هم نداریم؟! جواب سئوال بیهوده‌سلی و همراهی و صلح ارحام برمی‌گردد؛ اینکه با هم بودن را به هر چیزی ترجیح می‌دادیم. به‌نظم ما قدیم مسافرت می‌رفتیم تا در کنار هم خوش باشیم و در نهایت با دوربین آلوگ که فقط در هر شاتی فرصت یک لبخند و سبب گفتن داشتیم، چند یادگاری ثبت می‌کردیم. امروز اما دنبال فلان ویلای لاکچری و کلبه سوییسی در دل جنگل هستیم تا خروجی سفرمان عکس‌های خوبی برای اینستاگرام که فقط یک کلمن و فلاسک داشتیم. همه چیز نو و جدید شده و سفر را هزاران برابر ساده‌تر کرده است. از وسیله‌های زیر پایمان گرفته تا دسترسی‌های ساده‌تر در مسیرها و در کنار اینها، انواع و اقسام تجهیزات سفر هم بر ایمان فراهم شده است. پدر مادرهای دیروز به امروز ما می‌خندند که ما همان بچه‌هایی هستیم که در ماشین روی پای بزرگ‌ترها تا مشهد و شمال و شیراز می‌نشستیم و سفر می‌کردیم اما امروز با اینکه همه چیز بر ایمان فراهم است باز هم خانه‌نشینی را به یک سفر کوتاه و دوسه روزه ترجیح می‌دهیم.

خودمان را گول نزنیم. زندگی لاکچری برای همه ما بهانه شده است. بهانه شده است برای حبس خودمان در کنج خانه و دور از هر معاشرت ساده‌ای که می‌تواند حال دلمان را خوب کند. مسی‌های یک روزه‌ای که امروز با خودرو طی چند ساعت و حتی مسی‌های بسیار طولانی و چند روزه با هواپیما در چند ساعت طی می‌شود هم به ما آرامش نمی‌دهد. به راستی چرا امروز تنها نشستن در کنج خانه در عصر جمعه را به بودن در جمع خانواده ترجیح می‌دهیم. اینها را نوشتم تا بگویم لذت بردن از زندگی و روزهایی که از عمر ما می‌گذرد هیچ ارتباطی نه به مکان و زمان بستگی دارد و نه به مادیات، بلکه صرفاً قلبی بزرگ و عقلی سالم برای عبور از روزمرگی‌های زندگی و عبور از این همه چشم و هم‌چشمی می‌خواهد.

نه سفر ترکیه و اروپا داشتیم و نه حمل و نقل داخلی کشور تا این اندازه پیشرفت کرده بود. اگر خیلی لاکچری بود، استیشنی، فیاتی، زیانی یا فولکسی بود. همین که دو سه خانوار در فامیل ماشین داشتند انگار همه فامیل داشتند. کپت تا کپت سوار می‌شدیم. دو سه خانوار کنار هم می‌نشستیم و ساعت‌ها طول می‌کشید تا به شمال و مشهد برسیم. ساعت‌ها در راه بودیم و خوش بودیم. در فضای تنگ داخل ماشین له می‌شدیم و دم نمی‌زدیم و کیف می‌کردیم. آرزو بر دل مان ماند که روی صندلی ماشین بنشینیم. اول بزرگ‌ترها می‌نشستند و جای ما بچه‌ها روی پا بود. ظرفیت چهار نفر بود اما عمدتاً تا سه برابر ظرفیت در قوطی آهنی مستطیل شکل که قرمز و آبی، زرد و نارنجی یا سبزه‌های و این اواخر سفید بود جا می‌شدند. بچه‌ها سرشان که به سقف می‌چسبید یعنی ظرفیت ماشین تکمیل شده و می‌توانیم حرکت کنیم. استیشن‌های دیروز همان لندکروزهای امروز بودا درست و قبول که آسایش لندکروز را شاید پیکان استیشن دیروز نداشت اما هم من و هم شما می‌دانیم آرامشی که استیشن برای ما داشت بهترین ماشین امروزی هم ندارد.

نور آقایی ضمن تمجید از افزایش سفر بانوان در سال‌های اخیر گفت: «به صورت کمی تعداد سفرها در این سال‌ها بیشتر شده و البته که شاهد کیفیت خدمات هم بودیم اما پیشرفت کند بوده و هوشمندانه نیست.»

■ اوقات فراغت کیفیت زندگی را بالا می‌برد

وی معتقد است: «از آنجایی که اوقات فراغت یعنی کیفیت زندگی بهتر در نتیجه سفر و تفریح، لذا اوقات فراغت باید نشاط‌آور باشد و ضمن توزیع عدالت اجتماعی، بتوانیم بزه و فقر را کسم کند در حالی که در عمل توزیع سفر عادلانه و همگانی نیست.»

این فعال صنعت گردشگری معتقد است: «اوقات فراغت باید بتواند هزینه‌های سلامتی و پزشکی جامعه را پایین آورد و به افزایش شعور اجتماعی و دانش افراد کمک کند، اما کمتر به آن نگاه جدی می‌شود یا اگر بشود بر رنگ نیست.»

به اعتقاد وی تنها بخشی از اوقات فراغت در خانه است اما در نهایت بخش اعظمی از اوقات فراغت، معاشرت، دیدن و دیده شدن است چرا که انسان‌ها در شادی‌ها و زخاها تمایل به اجتماع و در جمع بودن دارند.

نور آقایی با توضیح بیشتر درباره چرایی انتخاب سینما به جای فیلم نگاه کردن در خانه توضیح می‌دهد: «مگر نمی‌توان فیلم سینمایی را در خانه دید اما به دلیل لرزی نهفته در جمع، تماشا در سینما انتخاب می‌شود.»

سازمان جهانی جهانگردی از سال ۱۹۸۳ شکاری داشت مبتنی بر اینکه سفر و تعطیلات یک حق و در عین حال برای همه یک مسئولیت است؛ مثل اینکه می‌گوییم تحصیل کردن یک حق و بی‌سواد نبودن یک مسئولیت است

است که در واقع هم مسئولیت اجتماعی و هم حق دسترسی به این علم تعریف شد.»

به بیان این فعال صنعت گردشگری، سفر و سیاحت یک حق و از ارکان حقوق بشر محسوب می‌شود.

نور آقایی با اشاره به نقش پیشرفت علم و تکنولوژی در گردشگری و اوقات فراغت یادآور می‌شود و می‌گوید: «هوش مصنوعی در همین چند ماه اخیر بسیار سازنده بوده است، تا جایی که حتی کار کامپیوتر و بسیاری از تکنولوژی‌ها را انجام می‌دهد. در واقع با پیشرفت روز و به موازات گسترده‌تر شدن آن، اوقات فراغت بشر بیشتر متنوع‌تر می‌شود، چرا که بخشی از کارهای خود را به همین تکنولوژی با علم و فناوری می‌سپارد.»

سازمان جهانی جهانگردی از سال ۱۹۸۳ شکاری داشت مبتنی بر اینکه سفر و تعطیلات یک حق و در عین حال برای همه یک مسئولیت است؛ مثل اینکه می‌گوییم تحصیل کردن یک حق و بی‌سواد نبودن یک مسئولیت است

مصطفی فاطمی مدیر کل توسعه گردشگری داخلی:

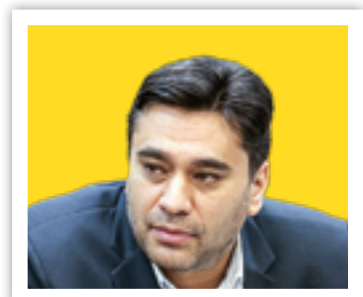
نگوییم سفر ارزان بگوییم سفر آسان!

کرده و می‌گوید: «با توجه به تأکید مهندس ضراغی وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بر موضوع خانواده و اصرار بر این مهم که جاذبه‌های گردشگری خانواده محور با افزایش نرخ مواجه نشود، امسال برای اولین بار ورودی‌های اماکن تاریخی و گردشگری این وزارتخانه افزایشی نداشته است.»

وی ضمن رد واژه سفر ارزان از لفظ «سفر آسان» استفاده کرده و بیان می‌کند: «چیزی به اسم ارزان‌سازی سفر نداریم چرا که سفر تابع شرایط اقتصادی است. وقتی اقتصاد جامعه رشد توری دارد روی همه چیز تأثیر می‌گذارد چنانچه خدمات هتلی

چیزی به اسم ارزان‌سازی سفر نداریم چرا که سفر تابع شرایط اقتصادی است. وقتی اقتصاد جامعه رشد توری دارد روی همه چیز تأثیر می‌گذارد چنانچه خدمات هتلی

طبق گفته مدیر کل توسعه گردشگری داخلی وزارت میراث فرهنگی برخی تسهیلات به منظور سفر آسان برای خانواده‌های ایرانی در تابستان امسال فراهم شده است اما چیزی به نام ارزان‌سازی سفر موجب سوءتفاهم و برداشت اشتباه می‌شود.

مصطفی فاطمی در گفت‌وگو با «جوان» سفر را یکی از اصلی‌ترین بنیان‌های خانواده دانسته و می‌گوید: «سفر در ذات و فطرت آدمی نهفته و ذات سفر چنان‌قدر اهمیت است که در زندگی خانواده‌های ایرانی مؤثر بوده و موجب تقویت مؤدت میان افراد خانواده می‌شود.»

وی توضیح می‌دهد: «ما برای تحقق این موضوع با دورویگرد کودک و سالمند محور پیش‌رفتم و میزگردشگری کودک و دسترس پذیر را راه‌اندازی کردیم» وی ضمن تأکید بر فراهم ساختن زیرساخت‌ها برای تحقق اهداف این معاونت معتقد است: «یکی از زیرساخت‌ها جان‌داختن فرهنگ سفر است تا خانواده‌ها باور داشته باشند به عنوان مثال همراه بودن افراد مسن لذت بیشتری به سفر می‌دهد.»

فاطمی سفر را در سه بخش حمل و نقل، اسکان و سایر هزینه‌ها مثل بازدید از جاذبه‌های گردشگری توصیف

دکتر ناصر رضایی رئیس پژوهشکده گردشگری:

فرد گردشگر بیش از آنکه پولدار باشد با برنامه است

رئیس پژوهشکده گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی معتقد است وضعیت اقتصادی در بحث گردشگری اثرگذار است، اما با حداقل‌ها هم می‌توان سفر رفت و از فرصت فراغت استفاده کرد.»

ناصر رضایی در گفت‌وگو با «جوان» موضوع گردشگری را برای اقشار مختلف همچون کارمند، کارگر و بازاریار متفاوت تعریف کرده و می‌گوید: «سفر و گردشگری در بخش‌بندی‌های مختلف به نسبت زمان و درآمد متفاوت است.»

وی موضوع گردشگری و اوقات فراغت را مرتبط با رده سنی و جنسیت دانسته و اظهار می‌دارد: «هر کسی در هر رده سنی بالطبع باید زمان خالی خود را به صورت مناسب و با برنامه پر کند، به‌طور مثال پر کردن اوقات فراغت برای یک بچه دبستانی با یک پیرمرد و بپرز ۸۰ ساله متفاوت است و این موضوع در خصوص بحث سفر و گردشگری نیز مصداق دارد.»

وی بعد روانی را نیز در موضوع سفر مهم می‌داند و می‌گوید: «بعد روانی یکی از عناصر جدی در بحث اوقات فراغت و سفر مهم است چرا که فرد باید طی آن به اطمینان خاطر برسد و احساسی آرامش کند.»

رئیس پژوهشکده گردشگری می‌افزاید: «مانی که

فرد به سفر می‌روند نباید درگیر مشغله و کار باشند چرا که بعد روانی سفر تحت‌الشعاع قرار می‌گیرد، لذا از این زاویه نیز نوع سفر رفتن هر کدام از بخش‌های مختلف جامعه متفاوت است و باید برای آن متفاوت برنامه‌ریزی کرد.»

وی با تأکید بر درآمد در بحث سفر خاطر نشان می‌کند: «تا قبل از تورم روبه رشد سال‌های اخیر شاهد افزایش گردشگری بودیم در حالی که در حال حاضر شاهد این رشد نیستیم. با این حال می‌توان برای سفر به شکلی برنامه‌ریزی کرد.»

رضایی موضوع سفر را در بحث سفر و گردشگری اثرگذار دانسته و با بیان این نکته که برخی افراد فراغت خود را در مقصد با دیدن فیلم و کتاب پر می‌کنند، توضیح می‌دهد: «گردشگری یعنی از محل زندگی و خانه باشنیم و فعالیت کاری در زمان گردشگری نداشته باشیم.»

وی نگاه صرف مادی به گردشگری را خطا دانسته و معتقد است: «با حداقل‌های مادی هم می‌توان سفر رفت، از فرصت فراغت استفاده کرد و نوع سفر از سفر را داشت. در واقع فرد گردشگر شاید خیلی ثروتمند نباشد اما فردی با برنامه است.»